Прецѹл ачестѹ Фоѹ дін прівінц кѹ Фѹрга пентрѹ мінте ініма ші літератѹра есте пе ѹн кѹмътат де ан кѹ поща 2 ф. 24 кр., фъра пощъ 2 ф. 8 кр. арѵ. Пентрѹ анцііінцарі се плътеск пънъ ла 6 рънд ѹрі 8 кр. де ачі анеѹс 1 кр. арѵінт де ѹн рънд.

№. 27. **1840.**

(CU PREA'NALTA VOIE.)

GAZETA DE TRANSILVANIA.

BIBLIOTECA ASTRA BRAȘOV

Brashov, 1. Julie.

Трансілваніа.

Кланж, 30. Іѹніе. Анкъ ла а. 1836 се ансоціерѣ кѫціва трансілванї спре а ашеза о кърѹшіе істѣ антре Кланж ші антре Пеща. Ачеастъ антрепріндере дін мѹлте причінї ампротівітоаре пънъ акѹма шкіопѫта фоарте мѹлт, кѹ пагѹба комѹнікаціей комерціале. Ан анѹл ачеста длѹї Гзетан Біазіні лѹѣ асѹпра'шї тоатъ ынгріжіреа де а статорнічі о астфелїѹ де кърѹшіе. Ѹн кар де дрѹм біне антокміт ба мерце ан тоатъ дѹмінека дела Кланж ла Пеща ші дела Пеща ла Кланж, їар' калеа ачеаста о ба фаче ан патрѹ зіле, анкѫт ачіа карії бор фі кълъторінд ла Пеща, се бор пѹтеа афла де фацъ ла порніреа васелор де абѹр. В де доріт, ка асеменеа ашезъмънт тѹтѹрор фолосіторїѹ съ рѹмъіе пентрѹ маї ынделѹнгате бремі статорнік.

Тімішѹл де 28 с. 27. Іѹніе к. в. Дѹмінѫіа Са Бѣзадѣ Скарлат Гіка сосі астъзї кѹ сѹіта са ан карантіна де аічі, ѹнде ші фѹ прііміт декътръ Дерегъторіі к. к. аѹстріачї кѹ тоате семнеле де чінсте рангѹлѹї съѹ кѹвеніте)

Цара Ромънеаскъ.

Чел маї доріт ціре, че пѹтем абеа де кѹрѹнд дін ачеаста патріе, есте кѹмкъ, кал а Бісерічіі ортодоксе ромънещі, адекъ Мітрополіт, дѹпъ о ваканціе де кѫтва анї фѹ алес де кѹрѹнд ан общеаска адѹнаре ѣстра ординарь Преосфінціа са фостѹл єпіскоп ал Рымнікѹлѹї Неофіт. Зіоа інсталърії се спѹне а фі хотъръте де кътръ М. Са Домнѹл пе 30. Іѹніе а. к. Авем нъдежде, кѹмкъ ан скѹрть време вом пѹтеа фаче кѹноскѹте кѹ маї мѹлте амъреціърърі тоате ачеасте алъцере.

Спаніа.

Щіріле дін 17. ші 20. Іѹніа аратъ, кѹмкъ антре Варліцій карії аѹ маї рымас, домнеще чеа маї маре неорднѹіалъ. Сѹроріле ші ѹн фрате длѹї Кабрера, ампревънъ кѹ маї мѹлцї оамені аї лѹї скъпарь ан Франца. — Се ворбеа де маї мѹлте време, кѹмкъ Реціна ші мѹмъса бор кълъторінд ла Мадрід ан Сарагоса кътръ мѹнці; анеъ пънъ ла кадерея Морелеї ші слъбіреа лѹї Кабрера, гѹвернѹл нѹ се анкѹмъта а сфътѹі рецінелор астфелїѹ де кълъторіе, Ашадар ла 11. Іѹніе, Крістіна, фіика Реціна Ісабела, Інфанта ші дѹчеса дела Вікторіа меарсърь ла Алкала, петрекѹте де 8—9000 солдацї; Тот дрѹмѹл пънъ ан Сарагоса есте апърат де маї мѹлцї ка 40,000 осташї. — Гѹвернѹл анкаркъ пе Вспартеро кѹ тітѹле ші кѹ лаѹде пентрѹ бірѹінцеле челе маї ноаѣ, пентрѹ каре брѣшмашїї ачестѹї цінерал, карії се афлаѣ ан Мадрід (о партідъ маї наінте пѹтерніка) стаѹ съ плеѣнеаскъ де нѣказ.

Сербіа.

Ѹнѹл скріінд кътре „Газета Ѹніб.,“ дін 11. Іѹніе бреа дне анкредінца, кѹмкъ ръ-

*) Газіта немцаскъ де Брашов дъдѹсе анцііінцарі пріпіть пентрѹ сосіреа домнѹлѹї Бѣзадѣ.

bjbv

скъларея де кърънд ынтъмплатъ абъ челе маї доріте ърмърї. Ътът гъбернъл, кът ші ноціа сънт пътрънсе де дрептъріле сале, каре ера датореї але апъра. Се зіче, къ гъбернъл ар авея ын мънї хъртії, къ каре се адевереазъ вредніціле де педеапсъ апъкътърї а лъї Бъчіч ші лъї Петроніевіч. Сербіанілор лі се опрї, ка нічї ънъл къ ачещї сфетнічї депъшї съ нъ аїбъ вреo комънікаціе. Яша лъпта пъртатъ пе віаць ші моарте де катре ачея партідъ асъпра фамілієї Обреновіч, ва ынчета къ сърпарея ачеїа. Despre вреo ынпъчъіре аічї нъ поате фі вorba. Фръмъшелеле історіоаре ын вremea вакантъ де прінц, десълъшеск сфатъл ънора. Вї адекъ вреа съ се поарте къ прінцъл, ка ші къ о пъп шъ, пе каре прънчії о жоакъ към вреа „ші апої къ ън прілеж бън а'л тріміте пе чеа лъме, iар фамілія а о алънга дін царъ. Пентръ астфелїъ де планърї формате, сънт „обезї ла мънъ.

Търкіа.

Обсерваторъл австріан прін о цірe дін 10. Ізніе дела Константінопол шіе венітъ, ынкъ не аратъ депъртарea лъї Косреў Паша дін постъл де маре везір, прекъм ші нъмірea преzідентълъї де сфат Раъф Паша ын локъл лъї. Обсерваторъл адаогъ: „Депънереа лъї Косреў Паша с'аў фъкът нъмаї дін причіні адміністратівe, ші пентръ ачеаста нічї ын чea маї мікъ легътъръ нъ стъ къ кавза єгіптеанъ.“

Старea де акъма а міністеріълъї търческ, дъпъ рангъл міністрілор єсте:

1) Марeле везір Раъф Паша, каре се афлъ а треia оаръ ын ачеста пост.

2) Міністръл негоцълъї, Фетї Ахмед Паша, къноскът прін соліїле сале ын Віена, Паріс ші Лондон.

3) Сераскіеръл ші командіртъл прімаріъ а армієї пе ъсват, Мъстафа Нърї Паша, одініоаръ секретаріъ де кабінет ші фаворіт ал сълтанълъї Махмъд, iар' де атънчї гъбернатор а маї мълтор провінції.

4) Капітан Паша саў марeле адмірал, Саід Паша, цінереле сълтанълъї Махмъд ші де атънчї сераскіер, iар маї тързіў міністръ негоцълъї.

5) Міністръл требілор дін афаръ, Решід Паша, ал къръї нъме єсте къноскът ын тоатъ Ъропа.

6) Капітанъл де гардъ ші маіестръл прімаріъ де кърте Ріца Паша, одініоаръ фаворіт ші пріетін ал Сълтанълъї Махмъд ші ын сераіъ дін треаптъ ын треаптъ ын нъцат пънъ ла ачест ранг.

7) Преzідентъл сфатълъї ымпъраціеї Хассіб Паша, фостъл гъбернатор ын Салонік

8) Міністръл де фінанц Хаџї Саіб Паша.

Ын. Са ымпъратеаскъ домнъл Архідъкъ Фрідерік дін Австріа, карele петрече де маї мълтъ време ын оріенъ ші анъміт ын Константінопол, ла 4. Ізніе трекъ дін коло ын Нікомідіа, ънде ал петрекъ ші к. к. Інтернънціъс ал Австрієї б. де Stürmer.

Старea сънътъціі ын капіталъ єсте бън.

О кореспъндінцъ дін Константінопол дела 3. Ізніе ла „Газета Снів.,“ де ші поате фі къ ба къпрінде ънеле датърї нъ де тот сігъре, тотъш пентръ кътева стрънe делікате каре ле атінце, о сокотім вредніка а о фаче кътва къноскътъ. „Въ къ фак а лъа аміnte,“ зіче кореспондентъл, „къмпліта скімбаре че аў лъат марeле, ънівersалеле релъціі, ынтоарчереа, каре деодатъ се аратъ ын старea лъкрърілор. Ръсіа ші Англіа нъ пот мерце маї ынколо ънa къ алта; ын Асіа тоате с'аў формат аша, кът комедіа ын Лондон, а кърїї актерї прімарї ера Брънов ші Палмерстон*) нічї ла капетъл актълъї ынтъїў нъ пътъ ажънце. Дъпъ цірiле дін ърмъ, прііміте де катре лордъл Понсонбї дін Персіа пе ла Трапезънт, інфлъінца ръсеаскъ ын Асіа се паре а фі німічітъ къ тотъл, се паре къ ын міезъл ачестеї пърцї а лъмії, къ апъсarea колосълъї де норд се прегътеще а се ынфрънта о ымпротівіре, о реакціе, каре Ръшії нъ о вор пътea ынтімпіна дін вreме ші каре пе дъншії требъіе съ'ї факъ връшмаші не'мпъкаці а Енглезілор. Ынтр'о немърінітъ ынтіндere ашї стаў амъндої рівалії ымпротівъ, ші ачеea че ынnaінтe къ пъцінї ані се сокотea а фі вісъл ънор капете че н'аў де лъкръ с'аў адеверіт прін ачеаста. Ла (рънріле) Іаксартес ші Окъс, ла маrea каспіе ші Арал се дъ пе фацъ ън дъх къ тотъл анті-ръсеск; нъмероделе неатърнателе Канатърї ын Ехаріа (царъ маре), ші дін дърпътъл ачестора ын църiле Афганілор, с'аў ымпрънат съпт патронатъл Англієї спре а се ымпротіві проіектелор Ръсієї, каре се паре а къцета, ка тоате ачестea църї съ ле прefакъ ынтр'о ымпъраціе асіатікъ де міжлок, каре прін слъбічънea ші прін ынчепътъл съў съ фіе сілітъ а къта патронатъл Ръсієї. — Ынвершънarea Ръсієї ымпротіва Англієї аневоіе се ва бъді деокамдатъ къ пътere маї маре; къ тоате ачестea ea стъ ші сінгър прін респектъл че ынспълъ реобічнъітеле резълтате але політічеї ръсещї, єсте стъмпъратъ. Ынтімплъріле ын Кавказіа нъ сънт ын старе а ымпріетіні пе Ръ-

*) Брънов ымпътрънічітъл сол а Ръсієї ші Палмерстон міністръл Англієї.

biby

ціа, кэчї фінцекаре кэутъ бірэінцеле чіркасілор ын аскэнсэл ажэторіў а Брітаніеї." Маї ынколо ын ачеяш скріоаре се аратъ, кэ Англіа нэ фэ аша норочітъ ын цэріле Європене ші анэміт ын чеде тэрчещї, ынде се креде кэ інфлэінца рэсеаскъ ар креще.

Германіа.

ММ. СС. Ымпъратэл шї Ымпърътеаса Рэсіеї, ымпреунъ кэ мареле Дэкъ моштенторіў ші кэ м. прінцесъ (сора лэї) Олга, плекънд ынкъ ла 11. Іуніе дін Берлін, кълъторіръ прін маї мэлте четъцї але Германіеї пънъ ла Франкфэрт, де ынде ла 18. Іуніе се ынтоарсерэ ындъръпт кътръ Біберіх. Ынсъ М. Са Ымпърътеаса ва ремънеа ын ачест лок дін ынмъ спре а ынтребуінца бэіле. Тот аічї се вор адэна естімп маї мэлте пєрсоане дін каселе домніторе але статэрілор немцещї.

Борэеіа.

Иоэл Ріга прін о порэнкъ а са дін 17. Іуніе фаче а се пэбліка тестаментэл політіческ а рънпосатэлэї сэў татъ, ын доъ докэменте, дінтре каре ын чел дін тъїў Ріга Фрідерік Вэхілм ІІІ, дэпъ о фербінте рэгъчіне ынноіацатъ кътръ Домніторіл тэтэрор домніторілор ші а пэтерілор, лишіръ пе скэрт нъкъзэріле ші ненорочіріле де каре фэ ынтімпінат ын віаца са, прекэм ші бэнъцціле, де каре аў авэт вреодатъ парте; апоі ын чеде маї де пе ынмъ кэвінте іартъ пе тоцї воіторії сэї де рэў, орї сэпт че нэме ші орї ын че кіп с'ар фі арътат ачеія. Ял доілеа докэмент кэпрінде чеде маї дін ынмъ кэвінте а татълэї кътре фіял сэў. Ачелеяш сэнъ аша:

Іесэпра Та іэбітэл меў Фрідріх, требе сърчіна требілор окърмэірії кэ тоатъ грэтатеа де респонсабілітате. Прін позіція, каре єў ц'ам фост дат ціе ын прівінца ачестъ, Тэ єщї маї біне прегътіт де кът мэлцї алцї моштеніторї де трон. Дечї ын Тіне стъ, а ымплінї дрептеле Меле нъдеждї ші ашептареа патрієї — чел пэцін а те невоі спре ачеея. Прінчіпіїї ші сімцемінтеле Тале амї кеэашэіеск Міе, кэмкъ Тэ беї фі ын татъ а сэпэшілор Тъї. Ынсъ Те пъзещє де пофта де а ынноі. каре аша таре ынчепе а се лъці, сэ Те пъзещї де теорії непрактіче, де каре ненэмъратє се афлъ акэма, дар тотдеодатъ сэ Те пъзещї ші де о маї асеменеа стрікъчоасъ преіэбіре де а ремънеа пе лънгъ чеде векї, кэчї нэмаї атэнчї, дакъ Тэ беї ці а те фері де ымъндоаъ ачесте стъпче, нэмаї атэнчї пот эрма ымбэнъцъцірї ынтрэ адевър фолосітоаре. — Ярміа єсте акэма ынт'ро старе фоарте бэнъ; єа де ла реорганізаціа са ынкоаче [аў фъкэт дестэл ашептърілор меле, прекэм ын ръсбоіў аша ші ын пачє. Фіе ка дэнса сэ'шї аібъ пэрэреа ынаінтеа окілор хотъръреа са, дар фіе ка нічї патріа сэ нэ зіте нічї одатъ кэ че аї єсте єї датоаре. — Нэ ліпсі а пэстра бэна ынвоіре ынтре пэтерілє Європене, пе кът стъ ын пэтерея Та, іар маї ынаінте де тоате Борэсіа, Рэсіа ші Австріа де нэ с'ар дестіна нічї одатъ зіна де катръ алта; цінерея лор ымпрэнъ єсте кіеіа марєї аліанце Європене. — Ям тоатъ дрептатеа а ашепта; ка преаіэбіцій Меї прэнчї деапэрэреа сэ назэіаскъ а се деосібі прін о віацъ фолосітоаре, лэкрътоаре, моралічеще кэратъ ші темътоаре де Дэмнезеў; пентрэкъ сінгэр ачаста адэче бінекэвынтаре, ші ын чеде маї дін ынмъ чеасърї але Меле, ачест кэвет сэ'Мї адэкъ Міе мънгъіере. Дэмнезеў се апере ші сэ пъзеаскъ окэмпа пэтріе! Дэмнезеў сэ апере ші сэ пъзеаскъ каса ноастръ акэма ші тотдеаўна! Ачела сэ Те бінекэвынтє пе Тіне, іэбітэл Меў фіў ші пе гэверніл Тъў ші сэ'цї деа Щіе пэтере ші прічепере ла ачеея, ші сэ'цї деа Щіе сфетнічї ші шербіторї кэ сэфлет кэрат, кредінчошї ші сэпэшї аскэлтъторї Ямін.

Берлін, 1. Декемвріе 1827 (сэнес.

Фрідерік Вілхелм.

— Ымпъратэл ла 23. Іуніе ажэнсе ын Ханобера, ынде черчетъ пе Ріга; де аічї ла 1. чеас дэпъ аміазї апэкъ дрэмэл кътре Хамбэрг, іар ла Кіел ашеаптъ о фрегатъ рэсеаскъ пе монархэл, каре ал ба дэче ындъръпт ла Ст. Петербэрг.

Греціа.

Ла 1. Іуніе се цінэ сърбътоареа нащерії ші а ынкоронърії М. Сале Ото. Ын ачеяш зі фэ ші Зографос слобозіт дін постэл сэў іар портефелэл лэї се дадэ провізоріе міністрэлэї дрептъцієї Паікос. Тот ын сеара дін 1. іуніе се адэнарэ маї мэлцї оамені дін наінтеа касеї лэї Зографос, кэ лэмінърї апрінсе ын мънъ, ші дэпъ че ар фі сэвършіт ынеле некэвіінце, маї пе ынмъ адэнарэ о грэмадъ де петрії спре семн де анатемъ пе капэл ексміністрэлэї. Цендармеріа грабі а ымпедека спарцереа фірестрілор. Ріга прін ын едікт ла сэў порэнчеще кэ кэвінте пътрэнзътоаре ла інімї, ка пентрэ моартеа консіліарїэлэї де стат Заіміс тоатъ цара сэ жалеаскъ трей зіле. Солэл греческ Мэссэріс, нэміт де кърэнд ла поарта тэрчеаскъ кълъторі ын 27 а. л. т. ММ. СС, се ашеаптъ сэ сосеаскъ ла 15 сэў 16 ын Атіна.

Франца.

Де маї мэлтъ време се борбеа пентрэ о комэнікаціе прін басе кэ абэр ынтре Франца

biby

ші Америка. Ан сесіа Депутаціілор дела 15. Іюніе ачест проіект де легі с'аў афлат де бун. Тот атунчі се фъкъръ дезбатері асупра фъгарілор стрăіні, (сърдъніці, алунгаці, політічеще пъкътоші) карій петрек астъзі ан Франца. Пентръ оамені де ачеціа сунт артіколі де легі дін аній трекуці. Унъл ансъ дінтре депутаці арътъ немулцумире, ка ші кум ачей фъгарі ар фі трактаці преа дулче болнічіа гъвернулуі. Мініструл требілор дін лонтръ се ампротіві ла ачеастъ анбіноваціре, арътънд кумкъ ан патріа лор петрек пънъ акум 18—20,000 стрăіні фъгарі дінтре каре 9000 капетъ ажъторіў де бані дін вістіерія църій, анкът Франца келтуі пънъ акум апроапе ла 30 міліоане франчі, сінгур кă ценрозітатea арътатъ кътръ астфеліў де оаспеці аі сăі; прін урмаре, кумкъ ан прівінца стрăінілор нічі о кълкаре саў кътъмаре а легілор нă се фаче. Маі пе урмъ мініструл ансемнъ, кумкъ легіле пентръ стрăіні се антінд пънъ ла 1841. Дупъ ачестea міністрій пропунъръ проіектул де ашезареа 1) а унеі катедръ пентръ амбуцареа лімбеі славоане ан колеціул де Франца; 2) доаъ факултаці, уна де медічінъ ші алта де цііпце ла Rennes. Унъл дін депутаці нă пътea кунріндe, че фолос ар адуче о катедръ професоралъ пентръ лімба славоанъ. Ачестуіа мініструл інстітуціеі публiче аў респунсе аша: „Лімба славоанъ есте мамъ, каре кунріндe ан сіне темеіул пентръ алте маі мулте лімбі. Фундаціа колеціулуі де Франца аре скопул, а дескіде катедре ноаъ пентръ орі че амбуцътуре, каре кореспунде требуінцелор сціентіфіче. Ампърăція русеаскъ есте славоанъ; Австріа аре 15 міліоане супуші славоні, Порусія 3 міліоане, Търчіа 2 міліоане. Ка ла 70 міліоане порбеск дескілініtele рамурі але ачестеі лімбі. Унд ан бъгареа де самъ сінгура кумпъніре політікъ але ачеіаш, фолосул амбуцăрії еі ремне афарă де индоіалă." Кулегиндусе гласуріле мăдуларілор камерії проіектул міністрілор фă пріімит кă 198 ампротівă ла 41 гласурі. Се кувine а унсемна ачі, кумкъ ан времіле ачесте маі ноаъ атат алціі, кът ші маі бъртос Францозіі 'шаў пус карта ан петрії а амбуца ка де рост пе тот неамул слабонеск, iар маі бъртос пе Русі, нунумаі фізічеще чі ші псіхічеще ші моралічеще. (Пентръ ачеаста Віктор Угго дореще а вedea ші о історіе а ампърăціеі русеші кă мулт маі бунъ, де кът сунт ачелea, карі с'аў скріс пънъ ан зілеле ноастре. Карактерул унуі неам ал амбуцăм дін історіе ші дін віаць тотдеодатъ).

Русія.

Нунумаі ампротіва Черкасенілор се тріміт пе марea неагръ оştірі проаспете, чі, кум се веде дін о скріsоаре дела Русія дін 10 Іюніе, гъвернул фаче прегътірі ноаъ ампротіва Кіеў. Унде нă де мулт ценералul Перовскі амблъ аша ненорочіт. Се зіче, кă анкъ ан анул ачеста оştіріле бор порні кътръ Ківа.

— Се ціе де маі мултъ време кă кътъ стрăшнічіе се пъзеск хотарele русо-полонеці де кътръ Порусія, анкът уn нумăр унсемнат де ораше ші цінутурі порусеці, каре маі наінте трăіа маі нуміа дін комунікаціа ші дін комерчіul кă вечінътъціile русеці, ачелea акума се афлъ ан чea маі стрăмторатъ старе. Ачеастъ анкуіере маі ерметікъ а границелор се фаче дін зі ан зі маі аспръ ші декум ера маі наінте. Скріе унул дін Іюніе: „Анкуіerea хотарелор се фаче тот маі стрăнсъ, анкът тоате персоанele стрăіне, каре аў мошіі ан Сілезіа ші ан Полоніа ар дорі а скъпа де ачелea кă уn preц ші маі скъзут. Аскрторіі, слуціле ші слушнічele, каре мерг дін Полоніа ан Сілезіа, саў дін Сілезіа ан Полоніа, спре а аскра ла кămп ан мошіile стъпънілор, абіа капетъ пасурі пе пуціне септъмъні. Дупъ ампліниреа ачестеі времі, еі требуіе сă се антоаркă фърă зăбавă іарăші ан патріе, спре а'ші лнноі пасуріle сале. Пе лънгъ ачеастъ орі кунд трек песте границă, требуіе сă се супуіе ла о візітаціе страшнікъ. Де маі пътем анкъ аскра мошіile ноастре каре ле авем ан Полоніа ачеаста авем а мулцумі сінгур ампреюърърії, кумкъ пе Козачі ші пе дерегъторіі русеці песте тот, аі пътем стрика кă вані. Персоане де рангурі лнналте а ле кърор мошіі се таіе де граніца полонеаскъ, с'аў ругат ла ансуші ампъратул пентръ алінarea мăсурілор прескріse. Кум се адe, респунсул фă амънъторіў саў ші токма негатів.

Прецул бъкатълор ан Брашов.

(ла 10. Іулів к. н. (Ан вані де балурă.)

О галатă де ардeал.		Рф.	Кр.
Чел маі фрумос	грă	13	—
„ де міжлок		11	—
„ де жос		10	—
Ъкърец		9	24
Ъкара		6	48
Урзул		6	—
Ъкъсул		4	—
Хірішка		6	30
Мълаіул		3	21
Кукурузул		6	—

Редактор Георгіе Барiц. Едітор Іоан Гът.

bjbv